

Rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan 2020-2023

Budsjett 2020

25. september 2019 kl. 10.00

TRONDHEIM KOMMUNE

Rådmann Morten Wolden

Rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan 2020-2023. Budsjett 2020

Nettside for handlings- og økonomiplan 2020-2023, budsjett 2020

Hovedtall i 2020 for nye Trondheim kommune:

16,6

milliarder kroner i drifts- og finansutgifter

2,6

milliarder kroner i investeringsutgifter

25. september

Rådmannens forslag til
handlings- og økonomiplan
2020-2023, budsjett 2020

oktober/november

Rådmannen legger frem sin
tilleggsinnstilling etter
statsbudsjettet

7. oktober

Regjeringens forslag til
statsbudsjett

26. november

Formannskapet behandler saken
og innstiller for bystyret

19. desember

Bystyret vedtar Trondheim sin
handlings- og økonomiplan for 2020-2023, budsjett 2020

Perspektivmeldingen

- Andelen eldre i befolkningen vil øke kraftig
- Dette vil gi utfordringer for både finansieringen av velferdsstaten og for kommunesektoren
- Kommunesektoren må forberede seg på å løse flere oppgaver med mindre ressurser

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Økonomi

Sosiale forhold

Klima og miljø

Kommuneplanens hovedmål

- i 2020 er Trondheim

en internasjonalt anerkjent teknologi- og kunnskapsby

en bærekraftig by, der det er lett å leve miljøvennlig

en inkluderende og mangfoldig by

en aktiv samfunnsutvikler og attraktiv arbeidsgiver

Hvordan skal vi lykkes?

- *våre strategier*

Relasjonell velferd og samskaping

Smart bærekraftig by

Universitetskommune og samfunnslæring

Rådmannens og bystyrets dilemma

- Økonomiske handlingsregler og mål versus tjenestetilbud og investeringsbehov
- Statlige bemanningsnormer versus lokale politiske vedtak
- “Bestemor versus lillebror”
- Lovpålagte tjenester versus *“det som gjør Trondheim til en god og attraktiv by å bo i”*
- Nye vedtak opp mot gamle vedtak

Økonomiske handlingsregler og målsettinger

70%

Bykassefinansiert gjeld på inntil 70 prosent av driftsinntektene

2-2,5%

Korrigert netto driftsresultat på 2-2,5 prosent av driftsinntektene

5%

Disposisjonsfondet skal over tid utgjøre fem prosent av driftsinntektene

8%

Renter og avdrag skal utgjøre åtte prosent av frie disponible inntekter

Inntektsvekst - signaler i Kommuneproposisjonen

1-2 milliarder kroner til kommunene

Vekst i de frie inntektene

- Vi har forutsatt 1,3 milliarder kroner (195 mill til Trondheim)

Stort intervall må sees i sammenheng med usikkerhet knyttet til handlingsrommet i budsjettpolitikken

-300 millioner kroner

Lærernormen antas å være underfinansiert (19 mill for Trondheim kommune)

5 promille

Eiendomsskatt: maksimal skattesats reduseres fra 7 til 5 promille i 2020

Mulige utgiftsøkninger er høyere enn inntektsveksten på 195 millioner kroner

50 millioner

Lønnsoppgjøret 2019

60 millioner

Bo- og aktivitetstilbud

22 millioner

Brukerstyrt personlig assistanse

19 millioner

Lærernormen

28 millioner

Pedagog- og bemanningsnorm i barnehage

72 millioner

Befolkningsvekst

40 millioner

Pensjonskostnader

22 millioner

Flere barnehageplasser

20 millioner

Eldreplanen

10 millioner

Kompetansemidler fastleger

15 millioner

Rehabiliteringsplasser rus

75 millioner

Økte kapitalutgifter

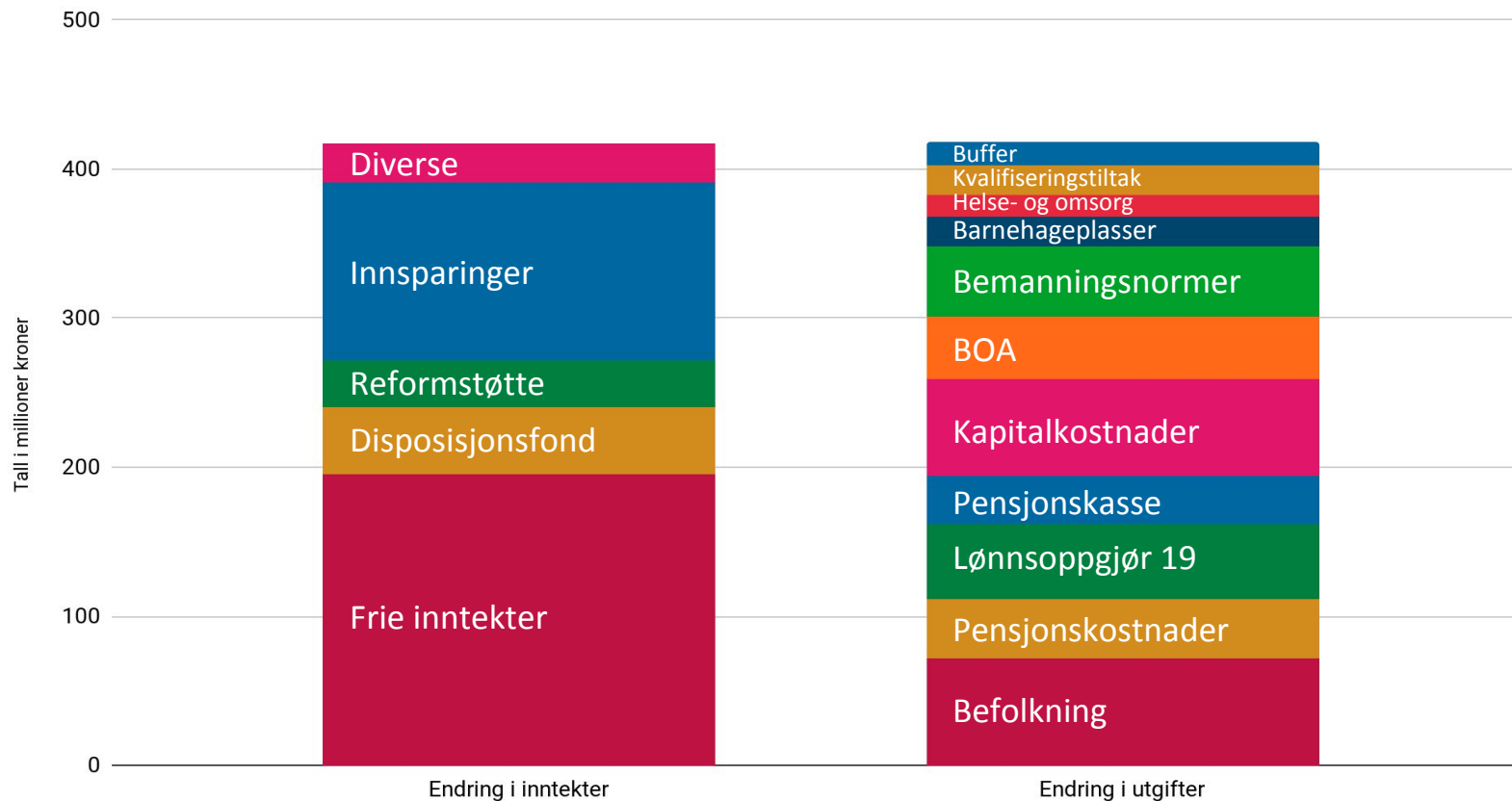

20 millioner

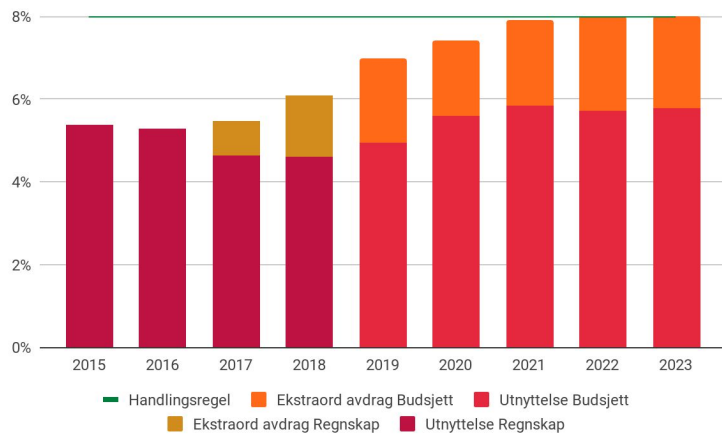
Usikkerhet

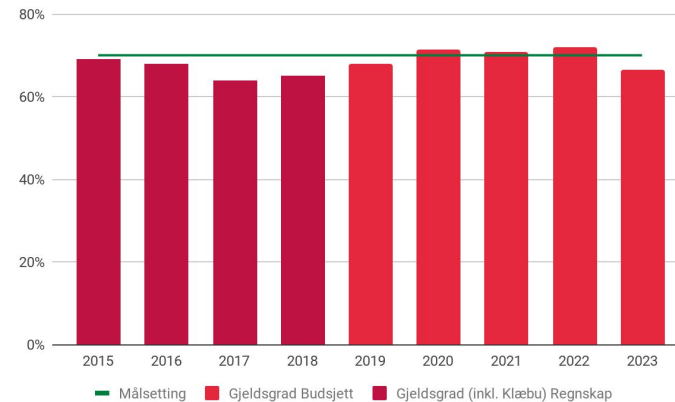
Rådmannens forslag i grove trekk

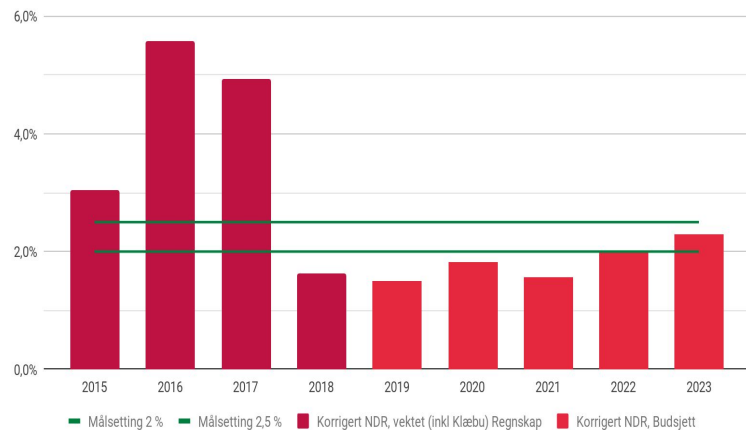
Kapitalutgifter

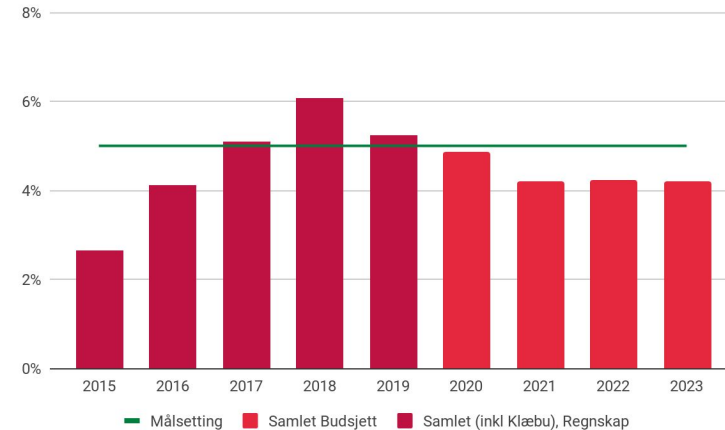
Gjeldsgrad

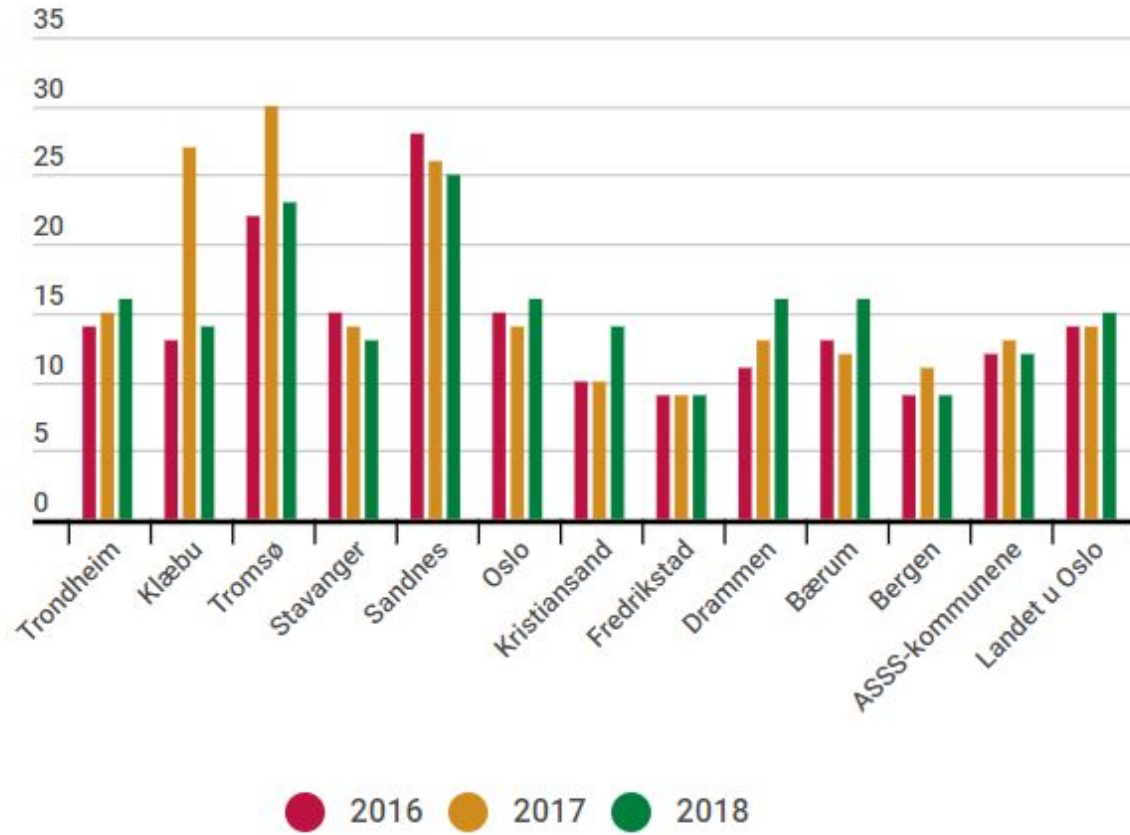
Korrigert netto driftsresultat

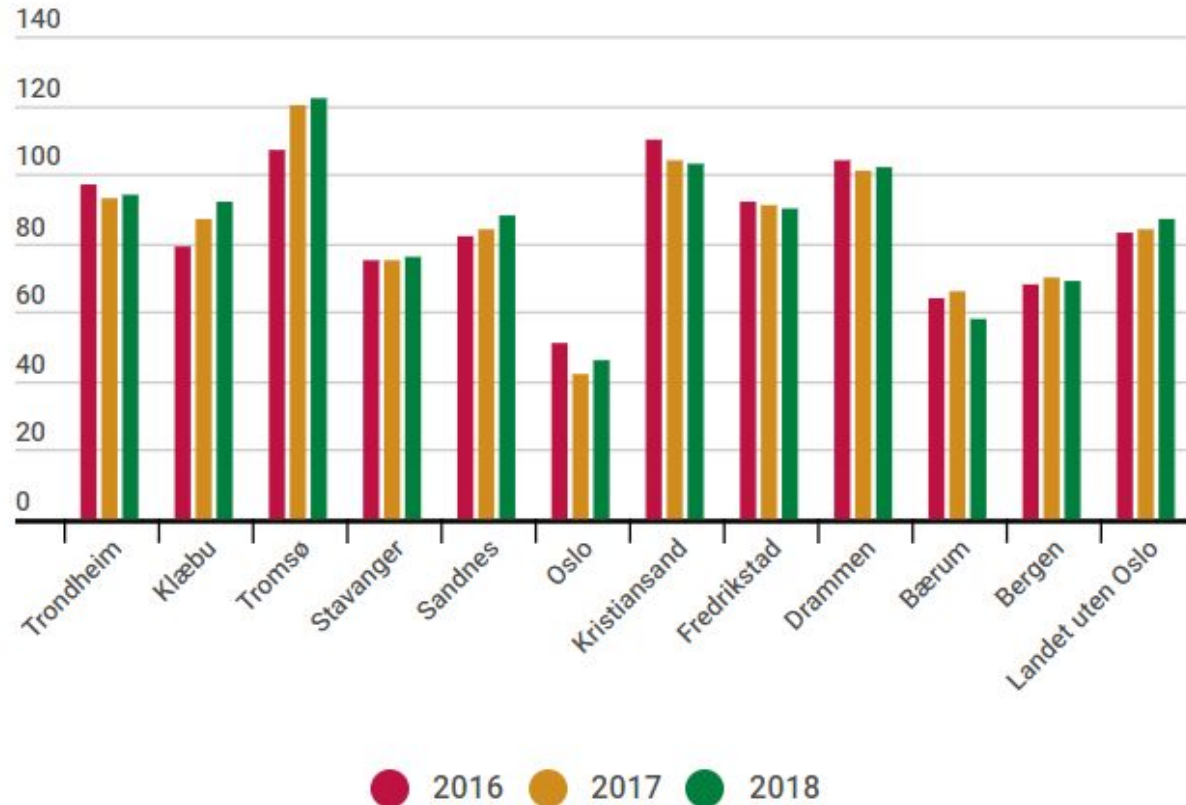
Disposisjonsfond

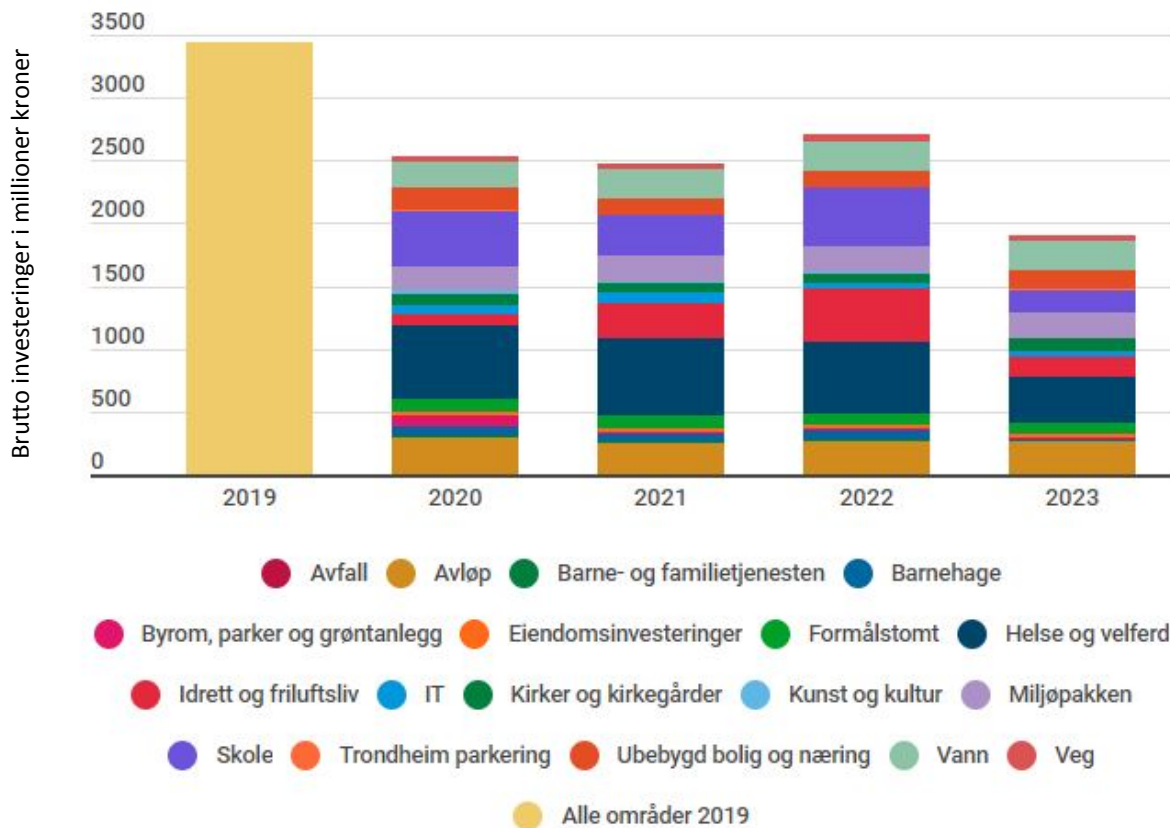
Investeringer i prosent av driftsinntektene 2016-2018

Investeringslån i prosent av driftsinntekter 2016 - 2018

Investeringsnivå

- **Forventet høy gjeldsgrad ved inngangen til 2020 gir mindre rom for investeringer i 2020-23**
- **Trondheimsporten 2** ligger ikke inne i brutto investeringer, men er med i beregning av gjeldsgrad

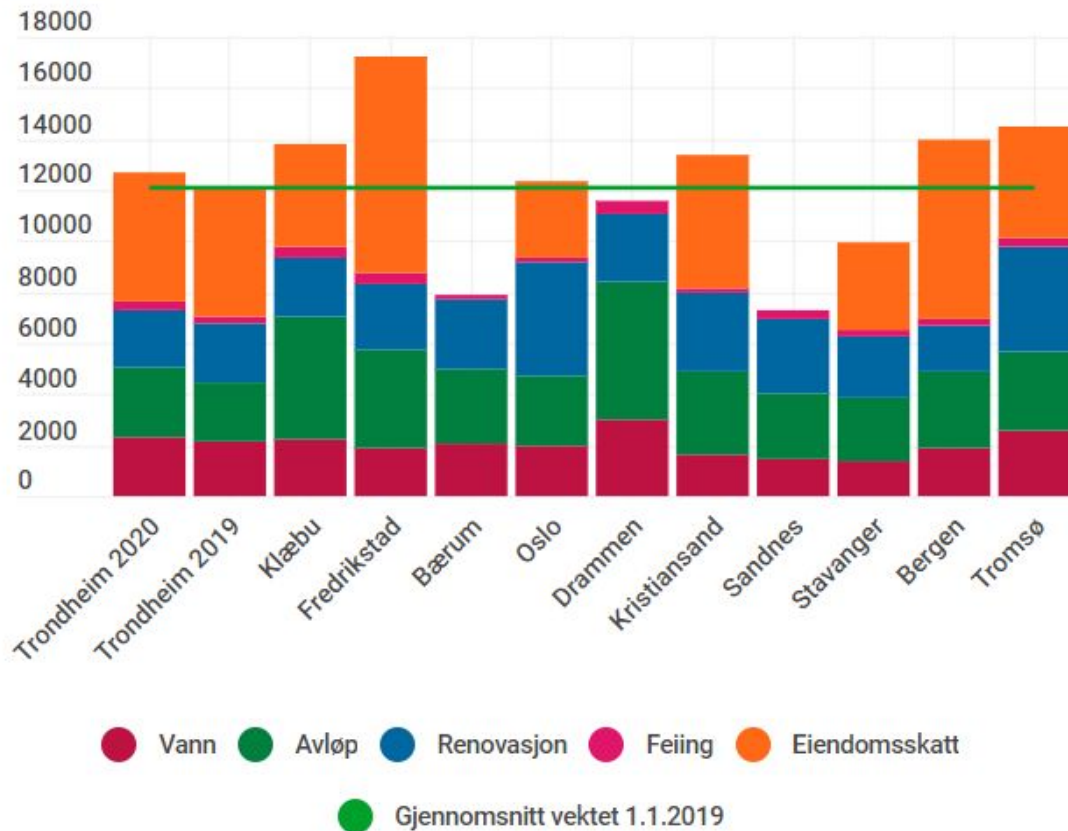

Eiendomsskatt

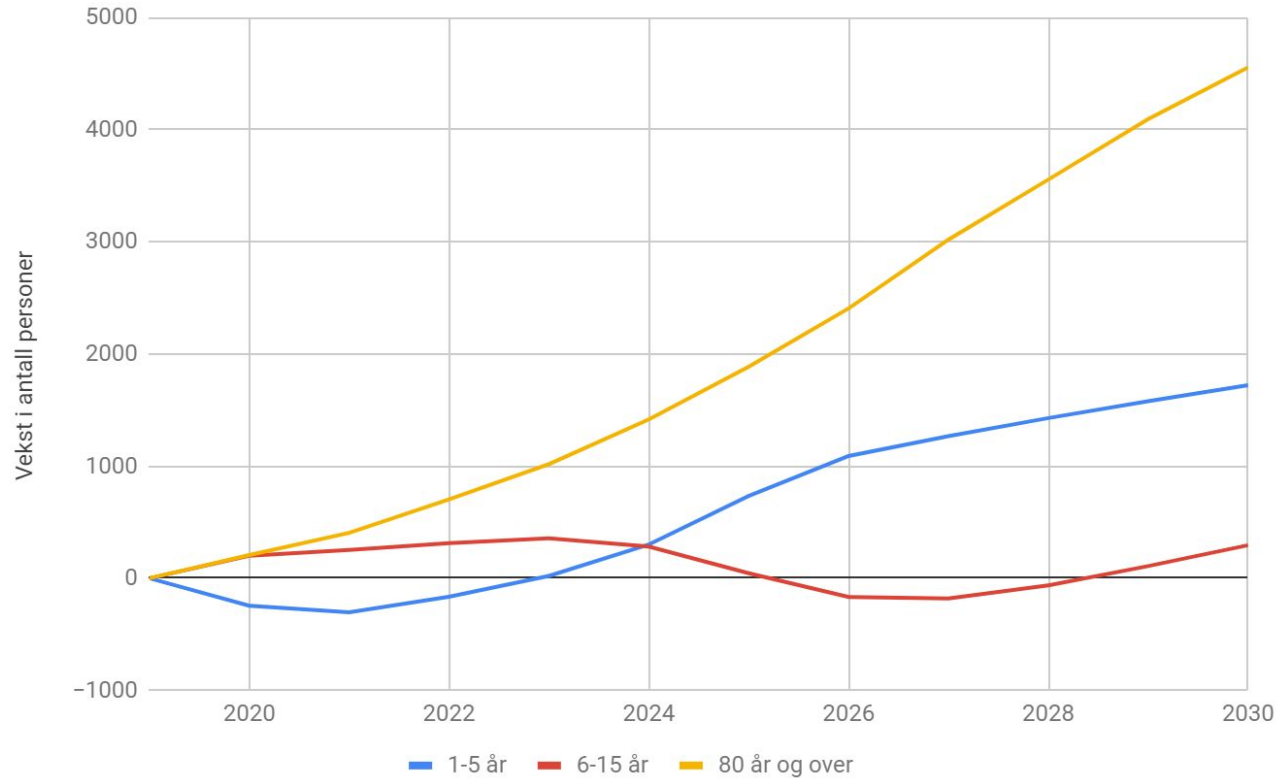
- Forutsetter at inntektsnivået opprettholdes og grunnlaget oppjusteres (kontorjustering)
- Interimløsning for 2020 og 2021
- Fortsatt usikkerhet om praktisering av lovendringer - mulig justering i tilleggsinnstilling
- Ny taksering av all eiendom i nye Trondheim kommune, jf vedtak i fellesnemnda 21.05.2019, sak 44/19. Nye takster tas i bruk i 2022

Eiendomsskatt og VARF-gebyr i 2019

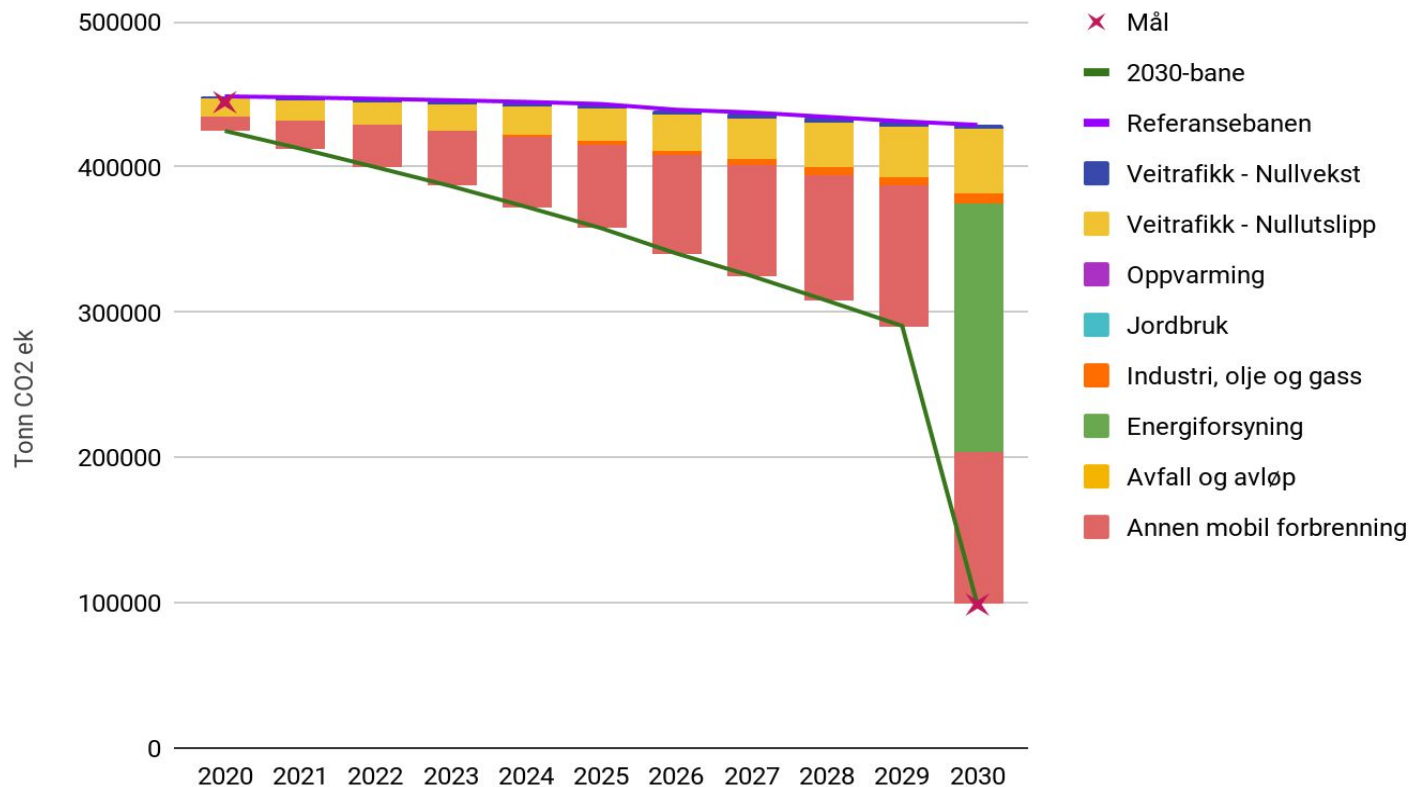
Prognose frem til 2030 - vekst i forhold til 2019

Klimabudsjett

Utfordring - Trondheims klimamål er i tråd med Parisavtalen, men langt mer ambisiøse enn nasjonale mål

Prioriteringer

- **Bruk kommunens innkjøpsmakt** - Trondheim kommune er en storkunde innenfor flere bransjer. Smart bruk av innkjøpskrav kan både redusere utslipp og bidra til grønn verdiskaping. Dette er spesielt viktig for utslippene fra **tyngre kjøretøy** og **anleggsmaskiner**
- **Tilrettelegge for framtidens infrastruktur** - utslippsfri transport krever helhetlig tilrettelegging for lade- og fyllinfrastruktur. Trondheim kommune har roller både som planmyndighet, eiendomsforvalter og pådriver
- **Karbonfangst på forbrenningsanlegget på Heimdal** - arbeidet med å få på plass anlegg for karbonfangst mot slutten av 2020-tallet må startes nå

Oppvekst og utdanning

Prioriteringsdilemma

- Statlig lærernorm
Går på bekostning av andre yrkesgrupper i skolen
- Statlig bemanningsnorm i barnehage
Opp mot økt satsing på tverrfaglige støttetjenester nær barna
- Nye barnehageplasser
Gir redusert satsing på tidlig innsats i helsestasjon, barnehage og familietiltak

Strategier

Barnefellesskap

Steinsakspapir

Relasjonell kapasitet

Samarbeid og samskaping

Digitalisering

Helseplattformen, Digibarnevern

Universitetskommune

Pilot Nordahlutvalget

Barnevernsstrategi

Familieperspektiv

Tiltak

- Pedagog- og bemanningsnorm fullfinansieres
- Lærernormen fullfinansieres
- Økning i antall barnehageplasser - økt sommerstenging
- Flere barn og elever er inkludert i det allmennpedagogiske
- Støttetjenestene nær barn og elever i skole og barnehage
- Livsmestring og folkehelse
- Ny helsestasjon for seksuell helse og kjønnsinkongruens

Oppvekst og utdanning - investeringer i 2020-2023

Ferdigstilling Kolstad barnehage med tegnspråklig tilbud

56 millioner kroner

Risvollan barnehage

86 millioner kroner

Mindre investeringer barnehage

82 millioner kroner

Okstad skole tilbygg og ombygging

9 millioner kroner

Ranheim skole tilbygg og ombygging

26 millioner kroner

Stabbursmoen barneskole tilbygg og ombygging

160 millioner kroner

Lilleby barneskole ombygging

69 millioner kroner

Huseby barneskole og Huseby ungdomsskole

366 millioner kroner

Nidarvoll skole med hall og Sunnland skole

613 millioner kroner

Heggstad - botilbud for barn og ungdom med særskilte behov

20 millioner kroner

Mindre investeringer BFT

14 millioner kroner

1.667 millioner kroner

sum alle prosjekter

A photograph showing two workers in a facility, likely a hospital or care home, handling laundry. They are standing on a paved area outside a brick building with large windows. The worker on the left is a man with a beard, wearing a black t-shirt, black pants, and purple Crocs. He is wearing black gloves and is pushing a metal cart filled with blue linens. The worker on the right is a woman wearing a dark grey sweater and black pants, also pushing a metal cart filled with blue linens. In the background, there are several more metal carts parked against the building. A red banner with white text is overlaid on the center of the image.

Helse og velferd

Prioriteringsdilemma

Yngre vs eldre med behov om bistand

- Prioritering av tjenester til yngre personer med nedsatt funksjonsevne (BPA) og utviklingshemmede (BoA) i planperioden, med følgende konsekvenser:
 - opptrappingen av eldreplanen settes på vent
 - styrking av mestringsteamet på psykisk helse og rus utsettes
 - ikke midler til 15 rehabiliteringsplasser for rusmiddelavhengige
- Nedgang i inntekter til flyktninger og samtidig økende behov for lengre kvalifiseringsløp for bosatte flyktninger til arbeidsdeltakelse

Strategier

Egenmestring i hjemmet

Hjemmebaserte tjenester prioriteres fremfor flere heldøgntjenester

Tidlig innsats

- Mestringskurs for personer som opplever å være i en livskrise
- Forebygging av langvarige helseplager
- Tett oppfølging av ungdom som behøver bistand av NAV

Digitalisering

- Helseplattformen
- Pasientvarslingsanlegg
- Velferdsteknologi
- Digisos (digitale sosialtjenester)

Tiltak

- Styrking av tjenester til utviklingshemmede og BPA
- To nye helse- og velferdssenter: Risvollan og Klæbu i 2021
- Nytt rehabiliteringssenter på Nidarvoll
- Re-allokere salgsinntekt fra boliger til Dragvoll sykehjem
- Nytt botiltak for personer med psykiske lidelser
- Økt støtte til Fontenehuset Trondheim
- Innsats for utdanning og kvalifisering av flyktninger
- Vistamar foreslås nedlagt fra 2. halvår 2020
- Nedjustering av dekningsgrad for heldøgns omsorg
- Lavere oppbemanningstakt i hjemmebasert omsorg
- Redusert satsning på tidlig innsats i psykisk helse og rus

Helse og velferd og bolig - investeringer i 2020-2023

Risvollan HVS

334 millioner kroner

Klæbu HVS og omsorgsboliger

338 millioner kroner

Nidarvoll rehabiliteringssenter

494 millioner kroner

Dragvoll sykehjem

250 millioner kroner

Pasientvarsling inkludert ombygging

56 millioner kroner

Helseplattformen

319 millioner kroner

Tonstad Øst (psykisk helse)

11 millioner kroner

Heggstad bofelleskap

45 millioner kroner

Vidarheim/Stavne aktivitetstilbud

140 millioner kroner

2.2501 millioner kroner

sum alle prosjekter

A close-up photograph of a person's hands interacting with a 3D architectural model of a city. The model is made of white material and shows a dense urban layout with various building heights and street patterns. The person's hands are visible, one with a gold watch and the other with a ring. A red rectangular box is overlaid on the image, containing the text 'Byutvikling' in white. The background is slightly blurred, showing what appears to be a display case or a table.

Byutvikling

Prioriteringsdilemma

- Drift versus vedlikehold

Hvis vi lar bygg og infrastruktur forfalle skaper vi store økonomiske utfordringer på sikt. Kan driftsstandard settes ned for at vi skal ta bedre vare på veger og bygninger?

- Klimatilpasninger og omstilling

Hvordan gjennomføre omstilling i organisasjonen og klimatilpasninger innenfor gitte rammer og samtidig opprettholde daglig drift?

- miljøvennlig transport (buss og sykkel)
- ombygging gater mot sentrum
- mindre utslipp fra anleggsvirksomhet
- åpne opp bekker
- investere i miljøvennlig utstyr og kjøretøy

Strategier

Tidlig innsats

- Vri ressurser fra drift til vedlikehold
- Planlegge for smart byutvikling
- Bevare våre kulturminner

Redusere miljøbelastningen sammen med byens befolkning

- Kommunikasjon med innbyggere
- Samskaping
- Sikre gode rammebetingelser for gående, syklende og kollektivtrafikk
- Byvekstvtalen

Teknologi og innovasjon

- Bedre løsninger

Universitetskommunen

- Samarbeide med forskning- og utviklingsmiljø

Tiltak

Tidlig innsats

- Reduksjon av driftsaktiviteter for å opprettholde dagens vedlikeholds nivå
- Reduksjon av standard for vinterdrift i boligater
- Vedtak om gatebruksplan for Midtbyen og gateprosjektene for de fire store sentrumsgatene
- Bidrag til å sette i stand de historiske bryggene i Kjøpmannsgata (2 millioner kroner per år)
- Separere regnvann og avløpsvann samt åpne bekker der det er mulig
- Drift og utvikling av Østmarka-området (2,5 millioner kroner per år)
- Erverv av areal for å sikre at framtidige formålsbygg bygges på rett plass (90 millioner kroner per år)

Tiltak

Redusere miljøbelastningen sammen med byens befolkning

- Flere fossilfrie anleggsplasser og tydelige miljøkrav i våre anskaffelser
- Utnytte mulighetene som ligger i den framforhandlede byvekstavtalen
- Torget: Vår nye klimatilpassede møteplass
- Redusere vegsaltingen med 5 prosent (200 tonn)
- Utvidet boligsoneparkering - redusere jobbpendling med bil

Teknologi og innovasjon

- Fullversjon av eByggeSøknad settes i full drift
- Et system som gir oversikt over areal og kostnadsforhold for kommunens formålsbygg tas i bruk
- Kurs i *Prosjekteierskap* og *Prosjektledelse* med NTNU innen Universitetskommunen
- Implementering av felles henvendelsesløsning og digitale endringsmeldinger

Byutvikling - investeringer i 2020-2023

Formålstomter

360 millioner kroner

Anleggsbidragsmodellen

480 millioner kroner

Lov og forskriftskrav formålsbygg

113 millioner kroner

Miljøpakken

800 millioner kroner

Ferdigstillelse Torvet

70 millioner kroner (414 millioner kroner total kostnad)

Opprusting og nyetablering lekeplasser og parker

55 millioner kroner

Ferdigstillelse Marinen park og lekeplass

4 millioner kroner (16 millioner kroner total kostnad)

Fornyelse og rehabilitering vann- og avløp

813 millioner kroner

Separeringsprosjekter

669 millioner kroner

Oppgradering renseanlegg

305 millioner kroner

Energieffektivt maskinkjøp

20 millioner kroner

4.193 millioner kroner

sum alle prosjekter

TRONDHEIM
CALLING

Kultur og næring

Prioriteringsutfordringer

- Kostnader til store arrangementer versus økt støtte til hverdagsarrangementer
- Støtte til idrettens hallprosjekter versus stimulanse av annen idrett, kunst og kultur
- Store riksanlegg versus nærmiljøanlegg
- Idrett versus kultur

Strategier

Kommunedelplan for kunst og kultur 2019-2030

- Handlingsprogram 2020-2023
- Rullering av arenaplan for kultur

Granåsen

- Videreutvikling

Plan for friluftsliv og grønne områder

- Oppfølgingen

Nidelvstien og Vassfjelløypa

- Satsingene

Det grønne skiftet i næringsutvikling

- Smart City-arbeidet

Utvikling av bycampus

- Innovasjonsdistrikt i Trondheim
- Nordens beste studieby

Tiltak

- Styrking av forvaltningen og drift av kommunens ordning for kunst i offentlige rom (KIOR): 1 mill fra 2020
- Tilskudd til drift av gravplasser økes i takt med demografiutvikling: 1 mill i 2020 mill, økende til 4,3 mill i 2023
- Tilskudd til drift av Den norske kirke:
Reduseres med 1,8 mill fra 2020

Tiltak

- Kjøp av mer tid i Trondheim Spektrum:
13 mill i helårsvirkning fra 2020
- Drift av nye idretts-, nærmiljø- og friluftsanlegg: 1,9 mill
- Vinterfestival 2020 i sammenheng med SkiTour 2020 og avslutningsrennene i Granåsen i februar: 0,8 mill

Kultur, idrett og næring - investeringer i 2020-2023

Granåsen

820 millioner kroner

Tursti langs Nidelva til Klæbu

35 millioner kroner

Skiløype Tiller-Vassfjellet

26 millioner kroner

Nærmiljøanlegg

16 millioner kroner

Oppfølging av plan for friluftsliv og grønne områder

19 millioner kroner

Kunstnerisk utsmykking

41 millioner kroner

Kultur og fritidsklubb på Lade/Lilleby

2 millioner kroner

Handikaptilgang- og toalett i Trikkestallen

1,7 millioner kroner

Kirkebygg

77 millioner kroner

Gravplasser

240 millioner kroner

1.356 millioner kroner

sum alle prosjekter

A photograph of three women sitting on a stage in a panel discussion. The woman on the left is wearing a dark sweater and has her hair in a ponytail. The woman in the middle is wearing a light blue sweater and is gesturing with her hands while speaking. The woman on the right is wearing a patterned cardigan over an orange top and is listening. They are all wearing lapel microphones. The background is dark with blue stage lighting.

Interne tjenester og arbeidsgiverområdet

Prioriteringsdilemmaer

- Befolkningens forventninger til tidsriktige digitale tjenester opp mot organisasjonens kapasitet og ressurser til rask omstilling
- Heltidsstillinger og tjenestekvalitet gjennom hele døgnet opp mot mer helgearbeid

Sykefraværet øker igjen etter reduksjon flere år på rad.

Tiltak

- Gjennomføre igangsatte digitaliseringsprosjekter og nødvendige oppgraderinger i infrastrukturen
- Ny temaplan for teknologi og modernisering
- Nytt lederutviklingsprogram
- Ledere på alle nivå skal forebygge sykefravær med hjelp fra tillitsvalgte og interne tjenester
- Organisere tjenester på nye måter med heltidsstillinger for å sikre kvalitet gjennom hele døgnet

An aerial photograph showing a city with a prominent green-roofed cathedral spire, a large red-roofed building complex, and a snowy, forested landscape in the foreground. A white text box is overlaid on the image.

Kommunesammenslåing

Kommunesammenslåing

- Alle ansatte er kjent med hvilke enheter de innplasseres i
- Vi har fått 35,9 mill til å dekke engangskostnader ved sammenslåingen, bl.a. IT-kostnader
 - Dette i hht. budsjettet til fellesnemnda
- Når sammenslåingen trer i kraft får vi 32,4 mill i reformstøtte
 - Dette foreslås brukt på å styrke egenkapitalen i TKP
- Gevinster kommunesammenslåing:
22 mill i 2020, 36 mill i 2023

Kommunesammenslåing - investeringer

Tursti langs Nidelva til Klæbu

35 millioner kroner (total ramme 50,5 millioner kroner)

Skiløype Tiller-Vassfjellet

26 millioner kroner (total ramme 31,5 millioner kroner)

